

14

Or. 31. num 14
1775, 14.

QVAESTIO
IVRIS CONTROVERSI
AN

MACEDONIANVM SCTVM
PROSIT FILIO FAMILIAS
PECVLIVM IRREGVLARE

HABENTI

QVAM

ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE

D. CHRISTIANO HENR. BREVNING

PROFESS. PVBLIC. ORDINAR. IVR. NAT. ET GENT.

ET SOCIETAT. LITERAR. DVISBVRGENS.

SOCIO

IN AVDITORIO IVRIDICO

DIE VII IVNII ANNO MDCCCLXXV.

DEFENDET

CHRISTIANVS GOTTLOB ARNOLD

PIRNA. MISNIC.

Or. 31.

LIPSIAE

EX OFFICINA LANGEHEMIA.

AN
MACEDONIANVM SCTVM
PROSIT FILIO FAMILIAS
PECVLIVM IRREGVLARE
HABENTI

§. I.

Quanta fuerit Romanis cura et in improbitate
nociua coercenda, et in securitate cuiusuis fir-
manda, ex ipsis legibus Romanis innumerabilia
extant exempla. Neque hoc mirandum, ha-
bet enim quaeuis nomothetica potestas in ciui-
tate hos fines primo rerumpublicarum fini subordinatos.
Exemplum quoque est in *Senatusconsulto Macedoniano*. Cum
enim foeneratorum improbitas filiis familias peccandi daret
licentiam mutuo data pecunia, qua vel ad luxum et libidinem
ducerentur, ut ea demum repetita, quo heredes paterno-
rum bonorum existerent, parentum vitae insidiarentur. Huic
triplici malo medelam posuit *Senatusconsultum*, quod foe-
neratoribus actionem negavit omnem, ad repetendam eam,
quam mutuo dederat pecuniam, quippe putauit Ordo am-
plissimus, vel quod magis est Imperator siue Claudius,
siue Vespasianus, nullum tam temerarium futurum
foeneratorem, qui mutuo daret pecunias ei, a quo sciret,
nunquam se quidquam repetere posse. Neque enim petio-
nem, nec actionem foeneratorem habiturum statuerat lex.
Non inquiramus in aetatem autoremque *Senatusconsulti*,
neque

neque, quis ille Macedo fuerit, an foenerator, an familiae filius. Hae enim quaestiones toties agitatae et decantatae sunt, et satis sit, commendare et HOMMELIUM pie satis functum in libello *de mutuo filii familias ante SCtum Macedonianum inualido*, et REINHOLDIUM, de *SCto Macedoniano*. Vnicam dabimus tantum ex hac iuris materia quaestionem et quidem, quae paradoxa videri potest, hanc tantum tractabimus.

§. II.

Non prohibet directo SCtum, quominus filio familias mutua pecunia detur: Sed si data, negat actionem ad repetendam eam. Patet ex ipsa SCti formula, quam VLPIANUS in *L. 1. π. de SCto Maced.* exhibet, in verbis: PLACERE, NE CUI, QUI FILIO FAMILIAS MUTUAM PECUNIAM DEDISSET, ETIAM POST MORTEM PARENTIS EIUS, CUIUS IN POTESTATE FUISSET, *ACTIO PETITIOQUE* DARETUR: UT SCIRENT, QUI PESSIMO EXEMLO FOENERARENT, NULLIUS POSSE FILII FAMILIAS BONVM NOMEN EXPECTATA PATRIS MORTE FIERI. Cum ergo lex negat actionem, naturaliter quidem obligatus habebatur filius familias, at si creditor ageret prouocando ad Senatusconsultum, *exceptio* oriebatur, qua sua actione petitioneque actor repellebatur. Iam de filiorum familias mutuo contracto in numerata pecunia Senatus consultum agit, ipsa vero Veterum Ictorum fragmenta probant, huius Senatus consulti auctoritatem cessasse in castrensi et quod cum hoc plene comparabatur interpretatione facta, quasi castrensi peculio. Testatur cit. *L. 1. §. 3. de SCto Maced. nisi forte castrense peculium habeat: tunc enim SCtum cessabit.* Patet ex hoc in applicanda hac Senatusconsulti exceptione peculiorum rationem esse habendam. Hinc cum tot sint peculiorum species inter quas *irregularis* peculii proxime accedit ad castrense et quasi castrense peculium maxime intuitu proprietatis, admi-

stra-

✠   ✠   ✠

5

strationis et vsusfructus, mota est dubitatio: An, si filius familias irregulare habens peculium mutuum pecuniam sumferit, ad restituendam eam seu soluendam postea, vel ipse vel filio mortuo si pater ipsius in irregulari existens heres conuentus, agentem creditorem repellere seque exceptione SCti consulti Macedoniani tueri possit? Iam quid videatur, dabimus.

§. III.

Concedunt multi et filium et patrem se exceptione recte tueri posse, si conueniantur a creditore ad mutuum restituendum. Ne absque teste quid dicamus, deferam testimonium MENCKENIO in *Theor. et Praxi Pandect. Lib. XIV. Tit. VI. §. II.* qui scribit: *Licet filius familias habeat peculium aduentitium suae regulare suae irregulare a. L. 11. C. qui test. fac. exceptione SCti se tueri licebit.* Neque ab hac opinione adeo alienus videtur HEINECCIUS in *Elem. Iur. Civ. secund. ord. Pandect. P. III. §. CLXXII.* qui tantum mentionem faciat *peculii castrensis et quasi*, vbi exceptionem SCti Macedoniani adserit cessare. Addit *Heineccius*, quod in his peculiiis pro patre familias habeatur, quod argumentum ipsi VLPIANVS exhibuit in *L. 2. π. h. t.* scribens: *vsque ad quantitatem castrensis peculii: cum filii familias in castrensi peculio vice patrum familias fungantur.*

§. IV.

Sed an vtraeque sufficiant probationes, examinemus. Ait saltem *Vlpianus*, *filium familias vice patris familias fungi in castrensi peculio.* Bene! Sed quid erit *vice fungi* patris familias. Si dicendum, quod res est, ex iuribus patrum et filiorum familias comparatis, eius interpretatio facilis est. Cum enim nihil proprii Rom. iure haberet filius familias et quidquid acquireret, non sibi proprium fieret, sed patris, qui de his acquisitis tanquam de suo et a se acquisito libere disponebat, omnesque exinde fructus capiebat; sine dubio, si filius familias vice patris familias fungitur, in hoc peculio proprium

ius habebit, et sibi acquisitum proprium efficiet, de eo omnes fructus capiet, libereque disponet, omni patris consensu amplius super habito. Si haec ita, quo iure negamus, filium familias vice patris fungi in irregulari. Hoc soli sibi acquirit, ex eo fructus ipse capit, de eo disponit, cum patri nullum in illud ius sit, adeo patris auctoritate neglecta. Quapropter hoc argumentum non sufficere videtur ad probationem. Forlan obiicis non posse testari de eo filium familias. Concedam interim salvo iure. At impubes non testatur, et tamen est pater familias, neque obstat, quod non ipse administrat; causa non est in eo, quod non sit pro patre familias habendus, sed in infirma aetate et rerum administrandarum imperitia.

§. V.
 Neque grauior est *Menkenii* probatio ex arg. *L. ir. C. qui test. fac. petita*: *IUSTINIANVS* in hac lege ita constituerat: *Nemo ex Lege quam nuper promulgauimus, in rebus, quae parentibus acquiri non possunt existimet aliquid esse inuendandam, aut permissum esse filiis familias cuiuscunque gradus vel sexus testamenta facere: siue siue patris consensu bona possideant secundum legis nostrae distinctionem, siue cum eorum voluntate. Nullo etenim modo, hoc eis permittimus: sed antiqua lex per omnia conseruetur, quae filiis familias, nisi in certis casibus, testamenta facere nullo modo concedit, et in his personis, quae huiusmodi facultatem habere iam concessae sunt.* Negat quidem lex filiis familias testandi potestatem. Sed quo iure concludamus, quod ob id, quod testandi facultate non gaudeat, ergo nec inter viuos de irregulari suo peculio libere disponere, sicque mutuum contrahere possit. Si adeo largus esse velim, vt concederem, nostrum *Iustinianum* restrinxisse libertatem filiorum familias: quo ad dispositionem per vltimam voluntatem; tamen quis in materia, quae restricta statuitur, vtatur interpretatione extensiuam. Et quid? si haec magis de regulari intelligenda essent

effent, hoc enim nec pater acquirit sed filii manet proprium, licet usufructu gaudeat pater in his. Sed haec obiter. Videtur mihi maior esse autoritas NOVELL CXVII. cap. I. tanquam legis posterioris: Ita enim disposuit Imperator: *Res autem ita relictas siue donatas postis sub potestate personis, siquidem perfectae sint aetatis: licet sub potestate sint, licentiam QVO VOLVNT MODO, DISPONERE.* Verba admodum generalia sunt. Iam vero modi disponendi alii inter viuos, alii per ultimam fiunt voluntatem. Cum itaque lex permittat, vt de irregulari peculio filii familias QVO VOLVNT MODO disponant, nec ipsa lex distinguat et seungat modos disponendi inter viuos ab iis, quae per ultimam fiunt voluntatem, praecipue cum ex praefatione huius Nouellae pateat dubiorum soluendorum Imperatoris studium, arbitrari verisimiliorem videri sententiam Menckenio contrariam, cum ex sua lege haud probet quod probandum.

Abit ergo in nostra quaestione in contrariam Sententiam cum aliis BERGERVS in *Oeconom. Iur. Lib. III. Tit. II. th. II. Not. 10.* Scribit: *Interdum ex mutuo numinario obligari filium familias, interdum etiam patrem. I. filius familias obligatur cum est a.) miles β.) peculium habet castrense vel quasi aut aduentitium irregulare.* Addit probationem suae opinionis, quam inuenit in supra cit *NOVELL. cap. 1.* Neque nego, hanc probationem mihi videri robustiorem Menckeniana. Nam etsi dubitari forsitan posset, an Nouella agat de permissa aut quodammodo restituta filiis familias licentia testandi, tamen nemo haec dubitauit, liberis competere ex hac lege saltem licentiam de rebus suis libere inter viuos disponendi, hoc vero fit contrahendo libere seque aliis obligando. Absque ergo periculo quilibet circa hoc peculium irregulare cum filio familias contrahet, nec auctoritatem metuet exceptionis Senatus consulti Macedoniani, et hinc si filius obligatur, iura nos non

non sinunt dubitare, patrem heredem peculii aduentitii irregularis pariter obligatum fore ad soluendum, nec posse ad auxilium Senatus consulti amplius confugere. Sed addo nouam rationem: Cum Senatus consultum fieret, nulla erant peculia filiis familias, quam, praeter priuilegiata castrensia, profectitia tantum. Quidquid enim amplius acquirebant, Claudii et Vespasiani temporibus, patri acquirebant, neque aliam in his acquirebant proprietatem. Longo post tempore in maternis primum, dein in aliis aliunde acquisitis lex antiqua iura eorumque rigorem emendauit. Iam quaero, qua autoritate odiosum hoc ius extendamus ad ea peculia, de quibus ordo amplissimus, cum legem ferret, ne quidem cogitare poterat. Nullum vero, quantum memini extat in Iustiniano iure caput, quod vim huius Senatus consulti introducto maxime irregulari peculio ad illud protrahat. Qua autoritate Icti recentiores protrahant, quibus turpe erit, sine lege loqui? Nec amplius ratio adest, quae Senatum impulit ad rigidum ius, quo alterius iuri perfecto respectu naturaliter obligati filii familias vis fiebat. Quid enim de vita sua metuant parentes, cum filio sit peculium ex quo creditori satisfieri possit.

§. VII.

Quapropter de Romano iure negem in aduentio irregulari peculio applicationem Senatus consulti Macedoniani. Quid vero de Saxonico iure statuendum, latius vrgere breuitas libelli non patitur. Sufficiat interim dixisse, haec si applicari debeat sententia, id fieri debere saluo iure, quod constituit MANDAT. *Electoral d. A. 1718. Von Aufborgen iunger Leute.* Hoc saltem perfecto, quiuis facile ipse, quid sentiendum, statuet.

Leipzig, Diss., 1775 A17

ULB Halle

3

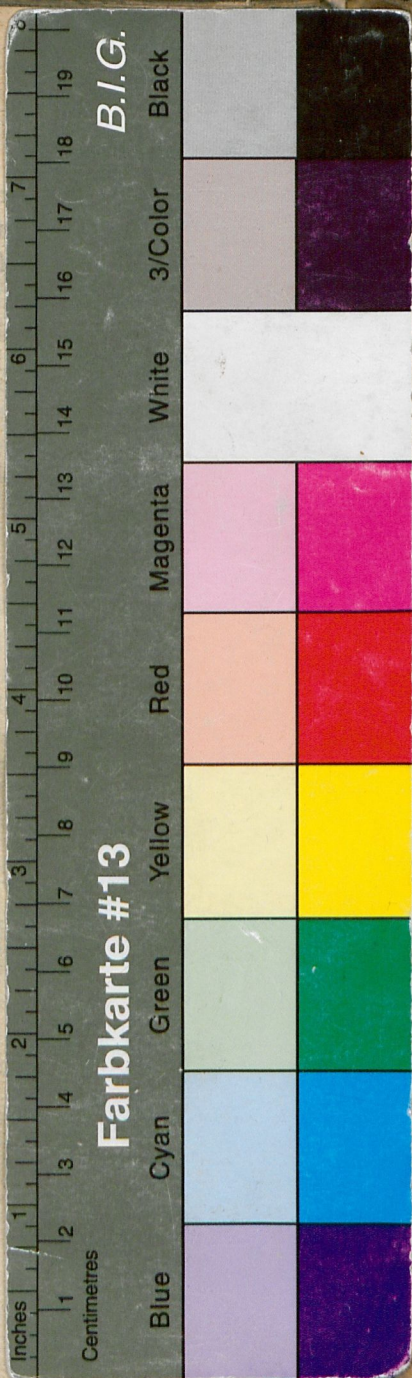
003 719 030

SB

1775

14. QVAESTIO
IVRIS CONTROVERSI
AN
MACEDONIANVM SCTVM
PROSIT FILIO FAMILIAS
PECVLIVM IRREGVLARE
HABENTI
QVAM
ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS GRATIA
PRAESIDE
D. CHRISTIANO HENR. BREVNING
PROFESS. PVBLIC. ORDINAR. IVR. NAT. ET GENT.
ET SOCIETAT. LITERAR. DVISVVRGENS.
SOCIO
IN AVDTORIO IVRIDICO
DIE VII IVNII ANNO MDCCCCLXXV.
DEFENDET
CHRISTIANVS GOTTLOB ARNOLD
PIRNA. MISNIC.

P. 242
LIPSIAE
EX OFFICINA LANGEHEMIA

Or. 31. num 14
1775, 14.

